

Prețurile

pentru Sibiu pe 1 an întreg 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dusu la casa cu 1 fl. mai mult pe an; — trimis cu poștă în lăuntrul monarhiei pe 1 an întreg 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinatate pe 1 an 10 fl. sôu 22 franci, pe 6 luni 6 fl. sôu 11 franci; — numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIUL

Diariu politicu, national-economicu și literariu.

Ori-ce inserate,

se platescu pe serie sôu linia, cu litere merunte garmondou, la primă publicare câte 7 cr., la adouă și a treia câte 6 cr. v. a. și preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurulu publicu.

Prenumeratiunile se potu face în modulu celu mai usioru priu assemnatiunile poștei statului, adresate de a dreptulu la Redactiunea Diariului Observatoriulu în Sibiu.

Nr. 53.

Sibiu, 4/16 Iuliu 1879.

Anulu II.

Greci'a și Romani'a.

Subt acestu titlu a publicatu cunoscutulu filoromanu d. Vegezzi Ruscalla unu articolu pe care ne simțim îndemnatu alu reproduce chiar' la loculu acesta, recomandandu'lu deosebitei atențiuni a cetitoriloru noștri.

Êta coprinsulu acelu articolu, asia precum ilu aflamu tradusu în „Binele publicu“ din Bucuresci:

„S'a formatu de curendu la Rom'a unu comitatu filo-elenicu, compusu din senatori și deputati, cu unu indoitu scopu, unulu immediatu și altulu mai departatu, adeca: de a obtiné că ministrulu Depretis se sustina pe langa marile poteri cererea guvernului grecu în privinți'a noiei sale fruntarii orientale, dupa spiritulu tractatulu dela Berlinu; și apoi de a provocă sprijinulu moralu alu Italiei pentru Elenii dupa continentu și de prin insule că ei se se pota constitui în natiune una și independinte.

Acestu comitatu în scurtu timpu dobandi multe adessiuni, că-ci numele Greciei antice exercita unu puternicu fascinu asupra mintiloru italiene, și acêsta nu trebuie se mire pe nimeni, considerandu că în invetiamentulu secundariu și universitariu ocupa unu bunu locu studiulu limbii, literaturii și istoriei Greciei antice, astfelu că numele lui Sofocle, Xenofonte și Platon, cari traia înainte erei vulgare, sunt mai populare de cătu acelea ale lui Alfieri, Bottă și Gioberti, contiporanii noștri.

Eu, care multi ani am luptatu mereu pentru principiulu nationalitatii, sôu că se me exprim cu unu cuventu grecescu, alu etnocratiei, laudu fôrte scopulu ce si-a propusu comitatulu filo-elenicu, de si prevedu multe obstacole ce se voru opune împlinirii lui din caus'a putinei buneivointie ce arata Engliter'a și Russi'a și prin urmare și Germani'a, catra Eleni; dar' o alta natiune, dupa parerea mea are dreptulu la o asemenea, dēca nu și mai mare simpatie din partea Italianiloru, care ne e mai de aprôpe ruda și care a facutu că și Greci'a trei secole parte din imperiulu Otomanu.

Acêsta tiēra e Romani'a.

Câteva confrontari ce voiu face repede și fara ordine, speru că voru poté a ve demonstră dreptatea tēsei mele.

Originea comuna preistorica a Greciloru și a Latiniloru fū demonstrata prin pacientele cercetari comparative ale limbistiloru, printre cari primul

este nemuritoriulu Bopp; dar' dela epoc'a istorica în dilele nôstre, Grecii, Latinii și descendentiiloru Italianii, remasera afini, e adeveratu, dēra devenira natiuni distincte. Nu totu astfelu se intempla cu Romanii; ei descindu din legiunile aduse de Traianu în Daci'a spre a o repoporă cătra începutulu celui de alu douilea secolu alu erei crestine, ei, cu tôte invasiunile barbare conservara latinitatea idiomei loru, de si în trecerea dela fiinti'a sintetice la fiinti'a analitice suferira ôre-cari alteratiuni diferite de acelea ce le incerca italianulu în aceeasi transformare.

Ori-cine a facutu ceva studiu de psihologia scie ce parte are în constituirea caracterului nationalu limb'a, și pentru acêsta caracterulu Romaniloru mai multu se apropia de acela alu Italianiloru de cătu de alu Greciloru, pentru că e asemenea care induce la relatiuni intelectuale mai intime între aceste doue popôra, pe candu cu Grecii, relatiunile nôstre, fiindu teritoriulu loru aprôpe de alu nostru, sunt de natura materiale.

Dēca Grecii se potu laudă că au fostu acei cari ne au adusu civilizatiunea europēna prin poterea mintii daruita loru de natura, Romanii potu la rendulu loru a se mandri de a fi respinsu, cu mari sacrificie de averi și de ômeni, mulsumanii peste Dunare și de a'i fi opritu prin urmare că se nu coprinda Poloni'a și Germani'a orientale, dandu astfelu esemplu Unguriloru de a se asociă la acea mare întreprindere care salva Europ'a centrale de barbari'a fanatismului și a ignorantiei, pe care ordele turcesci le aduceau cu sine.

Romanii aretara tutudeauna mare afectiune cătra Italiani, și candu la congresulu din Berlin comitele Corti nu protesta vigurosu în contra retrocedarii Basarabiei cătra Russi'a și în contra inunerii indigenarii Evreiloru veniti turme nenumerate în Moldov'a; pressa periodica a Romaniei se areta fôrte mahrita, dēra nu isi schimba limbagiulu amicalu la adres'a nôstra; nu totu asia facura Elenii asupra presupunerii nedrepte că ministeriulu italianu nu ar prea fi favorabilu pretentiuniloru loru, ei întrebuintiara atunci cătra noi unu limbagiu aprôpe injuriosu, și ministrulu Depretis în audienti'a acordata comitatului filelenicu se planse că de unu nemeritatu ultragiu.

Cand u parlamentulu italianu se stabili în Rom'a, parlamentulu Romaniei se grabi de a'i tramite o

felicitare oficiale; dupa câte sciu eu, celu din Aten'a nu a facutu totu asia.

În fine, Romani'a că și Itali'a plange pe fiii sei inca nerescumparati. Trentinulu și Triestinulu, tieri italiene, zacu și acum în poterea Austriei, dupa cum zacu Bucovin'a și Transilvani'a, pamen-turi romanesci; o paritate de aspiratiuni este dēra între Italianii regatului și Romanii principatului.

Acum se mi se permite de a face alte consideratiuni asupra mai marei utilitati de a avé relatiuni cu Romani'a de cătu cu Greci'a.

Natiunea grēca continentale sôu insulara din Europ'a se radica aprôpe la 2,200.000, pe langa alti 600,000 în coloniile interpolate de turci pe litoralulu Asiei mici dela Sinope până la Kilindria, cari au moravuri și interese deosebite de cei de antaiu.

Romanii se radica peste 8 milioane, locuescu toti pe unu teritoriu unitu, și astfelu relatiunile loru de schimbu sunt dese și multe, și asia cum se mantie în rigôre sentimentulu nationalitatii comune apoi în privinți'a poporatiunei și întinderei târgului pentru desfacerea productelor sale, Itali'a gasesce mai mare avantaju în relatiunile sale cu Romani'a. Productele agricole ale Italiei și ale Greciei fiindu identice, nu ofera prin urmare materie de schimbu comercialu, ci de concurentia pe pietele straine, pe candu din contra, Romani'a, avendu o clima mai putinu calda, ne ofera unu locu de desfacere, pentru vinurile, uleiurile, orezulu, castanele, portocalele nôstre etc. Afara de acêsta, ea fiindu tiēra fôrte producătoare de grâne, ne dă acea considerabila cantitate de grau de care are lipsa Itali'a pentru consumatiunea'i interna; și dēca unu tractatu comercialu între ambele state ar face se se acorde navelorु italiene tractamentulu celu mai bunu în porturile romane pentru legatur'a de sange ce unesce pe amendoue popôrale, comerçulu nostru maritimu în marea Nēgra ar poté se ia o mare desvoltare.

Din cele ce am espusu pan'aci, mi se pare că am demonstratu pana la evidentia cătu este de fundata tes'a mea. Asiu dori dar' că onor. deputatu Correnti, alu carui nume este stimatu la Bucuresci, prin auctoritatea gradului și influintiei sale în camera și cu poterea cuventului seu se ia iniciativ'a de a institui unu comitatu filo-romanu, nu pentru a face că se se concēda Romaniei platonicele sprijinu mo-

Foisiôr'a „Observatoriului“.

O brosiura prea interesanta.

În a. 1877 d. Ios. St. Siulutiu a publicatu o brosiura intitulata: „O lacrima fierbinte“, în care, adresandu-se cătra iubitiiloru sei fii, ne presenta o colectiune de monografii, fragmente biografice și episôde din viēti'a proprie de mare valôre. Astadi avem înainte nôstra a dou'a parte din opulu acesta sub titlu: Din Memoriulu lui Ios. St. Siulutiu, continendu 83 pag. 8^o mare. Venitulu curatu se va impartî în trei parti: pentru orfaniiloru soldatiloru romani din Romani'a, pentru orfaniiloru soldatiloru noștri, cari au sangeratu în Bosni'a și pentru scôl'a de fetiție romane din Câmpeni.

Brosiur'a este scrisa cu multa verva, cu multa frumsetia de stilu și limba, diversele scene și capitole sunt atâtu de bine tiesute, în cătu lectorulu de cum o prinde în mana, nu se poté despartî de ea pana n'a percurs'o întrēga. Ea este o oglinda în care se reflecta omulu liberu, independentu, francu, patriotulu entusiasmatu și mai pre susu de tôte: romanulu adeveratu.

Me Hercle! în acestu secolu, numitu alu civilizatiunei, care totu-odata pôrta timbrulu coruptiunei celei mai grossiere, trebuie se simti o mangaere nespusa candu dai de câte unu individu cu ânima curata, cu caracteru nobilu, care și în relatiunile cele mai seducătoare se remana constantu convengeriloru proprii. D-lu S. a avutu totu de un'a incredere în viitoriulu Romaniloru, acêsta o sciu aceia, cari cunescu trecutul d-sale, acêsta apare din scrierile d-sale.

„Unde eră natiunea, idealulu iubirei mele?“ se întrebă d-lu S. (p. 18) candu vedea starea deplorabila în care gemea poporul romanu în urm'a servitutiiloru îndelungate. „N'o vedeamu. În zadaru o cautamu, n'o aflamu. Dēca diceamu în societăți că sunt Walach — că-ci pe acelu timpu (1849) nu se dicea în limbi straine romanu — toti me rideau și-mi diceau: Ce vorbesci

d-ta esti domnu, nu esti prostu. Dupa legile tierii esti nobilu magiaru. Si cine sunt valachii? vasalii noștri. Nu te dejos!“

Aici trebuie se adaogemu, că d-lu S. dupa familia și cultur'a sa intelectuala distinsa, a avutu totu de un'a ocaziune a veni în contactu cu cercurile mai înalte din societatea ungara și transilvana, anume cu nobilimea, carea de repetite ori, s'a încercatu a'lu castigă pentru sine, cum a și castigatu pe cei mai multi slabi de ângeru, cari sunt perduti pentru natiune pentru totu-deaun'a.

De aceea se nu ne mirămu, dēca și astadi multi romani, de positia înalta, mai preferu în conversarea loru o limba straina, de cătu se useze de accentele dulci și sonore ale multu iubitei și frumôsei nôstre limbi! — Inse: apa trece, petrele remanu.

Ce se dîcemu? Ar trebui se reproducemu întrēg'a brosiura, pentru că on. lectori se simta aceea, ce am simțitu noi la cetirea ei. Ne potendu face acêsta comunicamu mai întâiu coprinsulu, care este urmatoriulu: Introducerea. (Acêst'a este o inspiratiune plina de sentimente natfonali. „Vei fi avendu vr'unu frate în tabar'a romana din Bulgari'a?“ dise cu sarcasmu într'o dî cutare domnu d-lui S. (p. 5) candu acêst'a parea electrisatu de tôte scirea inbucurătoare, care ni-o comunică telegrafulu în campani'a trecuta. „Dar' ati nimerit'o! asia e, am patru dieci mii de frati acolo.“ respunde d Siulutiu); Fidelitatea canelului; O femeia eroica; Trei spioni; Desteptarea; O incurcatura oficiôsă; Crucea dela „dealulu cerbului“ (istori'a mosiului Dinu); Venatoriulu romanu; 1850; Fêt'a din padure; Illusiune și desillusiune; Unu juramentu; O gluma nevinovata; Mam'a grigesce bine de copii, dar' maic'a Domnului și mai bine; Dupa diece ani — și în fine câte-va correspondentie.

Că specimenu vomu reproduce astadi o singura piesa, care totu-odata va servi și că modelu de curagiu și virtute a femeii romane. Acêsta este:

O femeia eroica.

În diu'a următoare, 11 Iun. 1849 am plecatu la Buciumu, am cercetatu stēmpurile, unde fêt'a stempariului nostru mi-a povestitu, că au venitu odata nisce husari p'acolo, cari au vrutu se dea focu caseloru, dara fiindu barbati p'acasa, i-au încungiaratu și i-au omoritu pe toti. De asta data barbati nu erau a casa, erau dusi toti la tabara în contra unguriloru, cătra Zarandu la comun'a Bucuresci, pe cum spunea fêt'a cea gusiata.

M'am întorsu dara cătra casa, și fiindu-că eră cătra amēdi, abia poteamu merge de arșiti'a sôrelui pe drumu, și fiindu și flamendu, am îndreptatu calulu prin padure pe o carare, care conduce paralelu cu drumulu.

Langa unu isvoru care 'lu sciamu că venatoriulu, m'am datu josu de pe calu, mi-am acatiatu pusc'a pe o crēnga, și scotiendu'mi merindea din straitia, am mancatu.

În jurulu meu o tacere profunda, ici colea se audiă clopotulu unei vaci, care pascea de asupra stâncelor, și fluierulu unui baiatu, care pascea vitele.

Pentru unu omu dela cetate o asemenea excursiune totu-deaun'a e placuta, cu deosebite eu, care iubescu și admiru natur'a ne-spuse de multu, abia me pociu desparti de o asemenea panorama.

Am mai beutu odata din isvoru, cum se dice „de drumu“, și apoi am pornitu pedestru ducēndu calulu dupa mine de frēu.

De odata audu pe o femeia strigandu că din gur'a sierpelui: „fugiti pentru D-dieu, că au venitu ungunii în satu și ne omôra pe toti.“ — Me uitu într'acolo și vedu vreo trei femei prin fundulu gradiniloru fugindu la dealu în susu. — Totu odata vedu doi husari mergēndu la o casa se i dea focu. — Ce-i asta pentru Dumnedieu? nu'mi poteamu esplică de locu, nu'mi credeamu ochiloru mei.

În Abrudu nici pomēna de soldati unguni; cum si de unde au resaritu acei husari? au se vina mai multi? . . . Situatiunea 'mi venia fôrte periculôsă, de locu am legatu calulu de o tufa, de ôrece calare nu poteamu

ralu alu Italiei dar' pentru a conduce pe reinviat'a numa patria si antic'a sa colonia la o noua insotire politica-comerciala; candu se va face acésta, amendoué voru trage unu mare beneficiu, cá-ci prim'a va cresce in marime si preponderantia, si cealalta in vigóre si in prosperitate comerciala."

Transilvani'a.

— Clusiu, 8 Iuliu st. n. Traimu in epoch'a inventiuniloru mari si surprindietóre; abea trecura câteva dile de candu atrase inventiunea telefonului si a logografului admiratiunea lumei intregi asupra sa si eata cá in patri'a nóstra se inventa unu instrumentu carele intrece, nu numai tóte inventiunile de pâna acum ci trece susu preste orice fantasmagoria audace. Instrumentulu se numesce „magyar nyelvi póttanfolyam“ pe romanesece cam „magiaro-limbifonu“ si se dice cá e in stare de a turná in tempu de 18 septemani nu numai perfect'a cunoscintia a limbei magiare in docentii nemagiari, dara a preface totuodata „in sange si carne“ intrinsii si „ide'a unicitatiei natiunei magiare“! Petrun-diendu scirea acésta si pâna la satulu, unde sum eu invatiatoriu, am alergatu si eu la Clusio-Mecc'a cá se admiru minunea. Dorindu inse de a satisface si curiositatiei on. publ. cetitoriu imi voiu permite a raportá despre cele ce le voiu audi, vedé si — pâti pe aici. Eata dara primulu meu raportu:

Numerulu docentiloru romani confessionali poporali cari inpoporédia stradele Clusiuului dela 1 Iuliu in cóce trece preste trei sute. Incependu dela barbati incaruntiti de 50 si mai bine de ani pâna la baieti de 18—19 ani si dela vestminte cátu de curate si moderne din stofa fina, pâna la sumanu cu „pantaloni de panza“ si cu opinci, se afla reprezentate tóte nuantiele esteriorului provincialu. Fisionomiile loru arata in maioritatie absoluta conturele (trasurile) regulate si classice ale rassei latine, si dovedescu o inteligentia surprindietóre.

Dupa cum spunu mai toti, dinsii au fostu comandati la Clusiu, prin ukase szolgabi-roesci, asiadara cu absoluta incungiarare a superioriloru loru legali, a auctoritatiloru eclesiastice, ceea ce déca e asia, invólva in sine o lesiune brutala a autonomiei eclesiastice si inauguréza esecutarea legeri XVIII din 1879 inca pâna a nu se uscá negreal'a cu care s'a tiparitu.

Dar' fostau si voru mai fi de aceste mai multe. Eata aici unele, ce merita tóta atentiunea publicului nostru. In 6 a l. c. onora unu membru alu inaltului regimu, parenise cá a fostu chiaru unulu dintre domnii ministri, cetatea Clusiu cu presentia sa. Firesce cá numai din intemplantare fusera condusi docentii romani si sasi grupati câte patru insi intr'unu siru spre piatia dealungu dela localulu gimnasticea la liceu pe dinaintea casei, unde se dice cá a fostu incuartiratu acelu óspe inaltu. Processiunea acésta inscenata de bunii Clusieni sémana prea multu cu dorinti'a loru de a

convinge pe inaltulu regimu, si de a informá si opiniunea publica in Europ'a despre aceea, cá remonstrarea episcopatului si opozitiunea deputatiloru romani din dieta in contra aducénde legi a fostu numai „bujtogatás“ — agitatiune provocátore.

Se concedemu inse cá si processiunea acésta a fostu numai din intemplantare, cá si mai susu amentita incungiarare a jurisdictiuniloru eclesiastice, si se cautamu a ne esplicá altu faptu duplu curiosu. Pentru propunerea limbei magiare in despartiamentu II de invetiatori poporali romani nu s'a aflu in Clusiu celu plinu de inteligentia inalta, cu universitate, cu o multime de filologi ex professo, altu individu aptu decátu protopopulu romanu gr.-catholicu Gavriila Popu, carele nu scimu se fia nice membru alu academiei de sciintie magiare, nici altu feliu de lucéfaru filologicu.

Dara se presupunemu si aici, cá domnii din Clusiu au voitu a-si manifestá prin denumirea acésta din nou numai deplin'a incredere, ce o au cátra numitulu d. protopopu; se nu facemu deductiuni din lucruri care potu fi totu-atâtea intemplari casualistice, cá-ci curiositatea nóstra de a sci: pentru ce s'a procesu cu atáta vehementia la punerea in viétia a art. XVII ex 1879, afla deslucire completa in cuventarea cu care a salutatu inspectorele scolariu reg. Kethely Josef pe invetiatorii adunati aici. Eata-o din cuventu in cuventu:

„Onoratorulu domni invetiatori! Cu amóre fratiésca si cu bucuria patriotica ve salutu pe DD.-V. d-loru invetiatori, cari v'ati grabitu a ve aduná aici la primulu cuventu ce vi-l'a adressatu unu organu alu puterei executive, d-lu ministru reg. ung. de culte si instructiune publ. prin care v'a adusu la cunoscintia legea art. XVIII din acestu anu, adeca legea despre propunerea limbei magiare in tóte institutiele de invetiamentu ale monarchiei nóstre (monarchiánk??) si v'ati grabitu a salutá cu lealitate credinciósa acésta lege, care s'a adusu si sanctionatu prin vointi'a unanimá a natiunei si prin preagratiós'a alaturare (hozzájárulás) a Maiestatii Sale ces. si reg. apostolice.“

„Sum convinsu, cá ati facutu acésta din acea firma convingere, cá in calitate de factori ponderosi ai diferiteloru individualitati nationalistice din tienutulu acesta (országész = Transilvani'a), cari sunteti chiamati de a promová progressulu culturalu alu unicea natiuni politice, ati fostu pëtrunside convingerea necessitatii de a se propune limb'a magiara in tóte scólele nóstre (??) poporale, si acésta cu atáta mai virtosu, fiindu cá numai in modulu acesta veti poté suportá executarea art. XVIII de lege din a. c.“

„De siguru Domniile Vóstre nu priviti legea acésta de una intentiunespre hegemonia a natiunei politice, ci de o aspirare la unificarea natiunei (politice), la sustinerea ideei de statu a regatului (ungurescu), si credu cá de órece ex. sa d. mi-

nistru ve intinde din motulu propriu ocaziune spre insusirea acesteia (adeca a natiunei politice) cá aceea cu atátu mai multu se se prefaca in sange si corpu in D-vóstre, fiindu cá in urm'a constitutiunei nóstre e si egalitatea de drepturi o lege fundamentala, er' facultatea de a se folosi de acésta (egalitate!) se póte sperá dela unu cursu supletoricu in limb'a magiara — credu cá D-vósta veti votá ex. sale d-lui ministru recunoscintia generala pentru acésta a sa binefacere.“

„Cá se se póta ajunge scopulu acestui cursu supletoricu si ce privesce invetiarea limbei magiare prin exercitia, tienu de lipsa de a ve inolá in 6 despartiamente sub conducerea aloru 6 docenti. Cu conducerea si disciplinarea (?) acestoru despartiamente si cu directiunea intregului institutu am investitu pe d. directoru docentu Paal Ferencz.“

„Fiindu-ve data ocaziune atátu de favorabila de a ajunge succese practice, urezu sinceramente ajutorulu si binecuvéntarea lui Domnedieu asupra nobilei D-vóstre adoperari.“

Prin acésta declaru cursulu supletoricu pentru limb'a magiara de deschisu“.*)

Eata dara copit'a calului, eata cum ese cuiulu prin sacu! D-lui Kethely, carui'a Domnedieu nu i'a datu limb'a spre a-si ascunde cugetele, in putine cuvinte ne interpretéza legea, ne spune motivele, spiritulu si tendinti'a ei in modu asia de claru si exactu, in cátu nu credemu se existe vre o fiintia atátu de naiva, care se nu pricépa — pe d-lu Kethely.

La vorbirea acésta caracteristica si memorabila vomu mai reveni. De astadata mai insemnamu numai, cá li s'a demandatu invetiatoriloru de a incepe „insusirea limbei magiare“ cu aceea cá se-si scrie numele ungresce.

Acuma dd. professorii nostri isi — batu capulu cum s'ar poté scrie bine ungresce d. e. Mitrofanu Chérc'a-Pedurariu, séu Pachomie Murgu-Brusturelu si altele asemenea.

— „Untu copilasiului, zeru catielu-siului!“ — Asia e dicál'a romana, si asia e sórtea nóstra a invetiatoriloru poporali. Dar' ce se facu, déca n'am avutu minte se me bagu la cápane?! Fratii nostri, cari participara la ultimele fapte glorióse ale armatei nóstre, povestescu minuni cátu le-a mersu loru de bine in Bosni'a si Hertiegovin'a. Menagia buna, plata dupla si incuartirare pretutindenea; asia se totu traesci!

Dar' noi, cari dupa cum ne-a spusu in vorbirea de deschidere d-lu inspectoru de invetiamentu regiu ung. de aici, trebuie se luptamu cu armele sciintiei pentru „unificarea natiunei“ si „sustinerea ideei de statu“ — noi ce sórte avemu in Clusiu? Eata — ce! A trecut o septemana de candu nu am gustatu bucata calda; cá-ci din cei 80 cruceri diurne trebuie se tramitu 40 la nevasta si copii, pentru cari nu e cine se lucre acasa; 20 cr. trebuie se platescu librariului pentru cele 4 carti frumóse, ce mi s'a poruncitu a mi-le cumperá; ini remanu pentru sustinerea

*) Vedi „Kelet“ Nr. 154 din 8 Iuliu.

merge; a trage calulu dupa mine, nu mai aveamu nici timpu, nici voia, si m'amu datu pe carare inainte vreo suta de pasi, din cauza cá eramu intr'o adancime, de unde nu mi se vedea bine. Se vede cá sindilele nu vreau se prinda focu; nu vedeamu flacar'a esindu; husarii au parasitu cas'a aceea si innaintau pe drumu insusu, dar' numai in pasi. Intr'aceea o femeia tinera cam de vreo 24 de ani, inalta si voinica, purtandu pe bratia unu copilu micu, éra in mana o lance, 'mi atrase atentiunea in celu mai mare gradu. A esitu in fuga dintr'o casa afara, si-a sarutatu copilulu; si l'a pusu intre nisele tufe in apropierea gradinei; a pornitu catra husari, . . . a statu pe locu, . . . éra s'a intorsu la copilu, l'a sarutatu mai de multe ori, si éra l'a bagatu in tufe.

Se parea cá are ceva lucru mare si grabnicu a intreprinde. Nu se potea decide. Cine scie ce simtiaminte se luptau in sufletulu seu! Erá palida cá mórtea. Aru fi avutu timpu se fuga cu copilasiulu seu, dara n'a fugitu.

Husarii intr'aceea se apropiu de cas'a de unde esise femeia. De odata a ragnitu femeia cá o ursóica carei'a venatorii i-au rapitu puii. „Nu me lasá Dózne, D-dieule!“ s'a rapeditu cá o turbata asupra husariloru, cari observandu-o si'au trasu sabiile si au strinsu caii in pinteni, cá se ajunga inaintea femeii la o punte unde éra se tréca.

Femeia fiindu apópe de punte a ajunsu inaintea loru acolo. Aici s'a inceputu o lupta pe viatia si mórte. Femeia manúá lancea cea lunga cu ambe manile astfelu, in cátu nu se poteau apropiá de dens'a. Dedeá lovitori candu in cai, candu in husari. De odata a plesnitu pe unulu, care intrase pana la capulu puntii peste obrazu asia cumplitu, in cátu sociulu seu a trebuitu se'lu sprijinésca, cá se nu cada josu de pe calu. L'a napaditu sangele; fara unu cuventu, debelatu s'au intorsu pe drumu indereptu. Dara in momentulu acela s'a aruncatu celalaltu husariu asupra femeii cu o furia, intre injuraturi infernale si cu tóte cá femeia s'a aparatu cu desperatiune, i-a succesu husariului prin o apucatura

a-i loví lancea astfelu, in cátu aceea i-a saritu de parte din mana.

Femeia unu momentu nu si-au perdutu presentia.

Au luat'o la fuga catra tufele din apropierea drumului, unde calare nu ar fi potut'o urmari. Husariulu dupa ea.

„Inca unu pasiu si e'á scapata!“

Dar' oh! fatalitate! S'a inpedecatu biat'a femeia; a cadiutu, vai de ea . . . Husariulu au ajuns'o. Femeia s'a radicatu, dara numai pe genunchi, cu spatele catra padure, cu fati'a catra acelu locu unde éra ascunsu copilasiulu seu; cu ochii si manile cátra ceriu.

Erau cam de 80 pasi in acésta positiune de mine. Husariulu cugetandu cá biat'a femeia se róga de elu se'i deie pardonu o injura de Ddieu. „Ea serman'a nu cerea pardonu; aru fi fostu si inzadaru,“ se parea cá ea in acele momente supreme, se impacá cu Ddieu.

Atunci husariulu si-a bagatu sabi'a in teaca, si-a luat u carabin'a se pusce, injurandu Dumnedieulu celu romanescu . . .

Oh! Dumnedieulu celu romanescu e dreptu si puternicu!

In acelu momentu a trasnitu o puscatura din padure. . . . Husariulu a cadiutu mortu de pe calu josu.

Calulu spariatu s'a intorsu in fuga selbatica, tãrandu pe husariulu, alu carui picioru se acatiase in scartia — dupa elu, isbindu'i trupulu de tóte stancile.

Femeia a mai statu vreo câteva secunde cá in-marmurita pe acelu locu. Apoi s'a sculatu, s'a uitatu in juru de sine; n'a veditu pe nimenea.

Si-a facutu de trei ori cruce, si in fug'a mare s'a dusu la tufisiulu cu copilulu. L'a ridicatu la gura si sarutandu'lu s'a departatu.

Tóte aceste s'au petrecutu in vreo câteva minute, cá fulgerulu asia, in cátu eu abia amu avutu timpu se me reculegu! mi s'au parutu tóte cá unu visu, dara timpu de perdutu nu éra, mi-amu deslegatu calari'a si scoboríndu-me la drumu in fug'a calului, m'amu dusu —

nu catra Abrudu — dar' catra Isbit'a alarmandu pe toti cáti se aflau in apropierea drumului, facandu'i atenti despre apropierea pericolului.

Aici observu, cá de si pe timpulu acelu telegrafulu nu éra inventatu, muntienii nostri se avisau despre apropierea pericolului, cu o iutiéla de admiratu; ei aveau pe culmele dealuriloru pazitori, cari suflau buciumpululu, si aprindeau focu; pazitoriulu din satulu vecinu facea la momentu asemenea, asia in cátu in pucine óre toti muntii, la o estindere de mai mai multe mile patrâte, erau alarmati.

Abatendu-me la padurariulu dominalu, si spunendu betranului padurariu scen'a petrecuta cu femeia aceea eroica, betranulu a datu cu socotél'a: cá acea femeia, a carei barbatu va fi fostu in tabera, de siguru va fi avutu tata, ori mama betrana bolnavu in patu, care nepotendu fugí de acasa, biat'a femeia tinera de cátu sei parasésca mai bine si-au espusu viétia. — Va se dica sufletulu seu se luptá in acele momente de extrema anxietate, nu pentru a-si scapá viati'a sa: ci pentru a decide intre iubirea de parinti, si iubirea de copilu; s'a decisu a se jertfi pe sine. Ce sufletu nobilu! Védiendu eu aceste cu ochii mei, numai asia mi-amu potutu face o ideia clara despre eroismulu femeiloru Romane, care la Fontanelle s'au batutu in contr'a lui Vasvári alaturea cu barbatii si despre acele, care ele singure au omoritu o multime de honvedi din armat'a lui Hatvani.

Passiunea mea de venatoriu — careia aveamu d'a multiami orientarea mea in munti si in vali, diu'a si nópte — de astadata mi-a fostu spre mare consolare; ba póte mi-a scapatu viati'a.

Pe cali laterali amu ajunsu in Campeni, unde amu auditu, cá mai multe nii de honvedi au intratu in Abrudu.“

D-lu S. si acésta brosiura o adresédia filorulu sei. Noi ne rugamu se o cetésca nu numai inteligentulu dar' si tieranulu dela sate. D-lui S. i-dorimu viétia indelungata, cá se póta terminá si partea III. promisa la cáciulu brosierei.
Petra-Petrescu.

mea douedeci de cruceri pe di... A trecut o septemana de candu dinpreuna cu 200 de colegi dormim candu pe strada, candu pe campu si numai in dile de serbatore sub vreunu siopru de prin suburbii... „Zaru catelasiului!“ Ore mai tiene batai'a cu Zulusii? Dade voru tracta acestia mai humanu cu noi!

Dara sa fimu cu rabdare! orice cura radicala isi are regulile sale dietetice. D-lui inspectoru regiu de invetiamentu de aici, carele si-a propusu a ne strafirma firea nostra eredita din mosi si stramosi si conservata de diece secolu, cunose paremi-se proverbulu despre „plenus venter“, pentru aceea a ordonat ca, deca va veni careva cu o minuta mai tardiu la „lectiune“ decatu se cetesce catalogulu, se i se detraga 40 cruceri din diurna. Se nu luamu nemicu in nume de reu; pote ca e de lipsa ca se se prepare anume organismulu omenescu spre a fi susceptibilu pentru instrumentulu inventianu acum de curendu (magiarolimbfonulu). Se avemu pacientia ori-ce voru baga in noi, ca-ci „et agere et pati!“

Fiindu dominec'a trecuta (24 Iuniu) totu-odata si Sanjuenele (nasc. sant. Ioanu bot.) merseiu satosu de doru la sant'a nostra mama biserica spre a-mi inplora solatiu si luminare dela Atotopoterniculu; ascultaiu parabol'a cea cu sensu profundu din evangeli'a dilei, despre omulu in care se bagase duchulu celu necuratu... Firm'a lui credinti'a in puterea cea Domnediesca (a mantuitorulu) a alungatu spiritele cele necurate din elu, cari intrandu in porci s'a inecatu in marea egeica.*)

Sub cantarea cheruviculu imi aduseiu aminte de pruncutiulu meu de acasa! Cum va arunca elu astadi cununi de sanjuene pe strasin'a casei! Cum va dice „una mosiului... una tucului (tatuculu)... una mie... dara cea mare natiunei romane“... „Da domne se se oprasca tote pe strasina!“ — si nici una na caduiu — — —. Nu voi muri dara aici sub durat'a curei cu „limbfonulu“; cununile tote s'au opritu pe strasina — toti vomu traii!! Se credemu in puterea domnediesca — — —!

Poterea domnediesca se manifesteza in noi prin firea nostra spirituala. A crede in puterea domnediesca insemneda a cultivá firea nostra spirituala, seu fiinti'a nostra interna, care e sufletulu adeca mintea si anim'a. Ca exista ore credinti'a acesta in puterea domnediesca la invetiatorii adunati aici? si ca ore adoperaza-se ei a-si cultivá fiinti'a loru interna (mintea si anim'a)? — vomu vedé din raportulu proximu.

P. M. Brusturelu.

Romania.

— Bucuresti in Dio'a de SS. Apostoli. (Corespondenti'a particulara a „Observatoriulu“.) Lectorii D-Vostre voru fi cititu adesea in viatia multe bune si frumoase despre solemnitati scolastice, intre cari la impartirea premiilor ocupa de comunu loculu antaiu; abia credu inse ca se fia vediu solemnitate scolastica mai inpunetoria si totu-odata consolatoria de sufletu precum sunt acestea ce se facu capital'a Romaniei cu finea fiacarui anu scolasticu.

Eri demanetia pe la 7 ore avendu a trece preste riu si prin piati'a cea mare dau cu ochii de vreo 64 drapelle (steguri) tricolore mari si altele mai mici falfaindu in curtea si pe edificiuulu primariei municipale. Ce se face aici? intrebaiu eu. „Se voru impartii preste pucinu vestimente si alte ajutorie la toti scolarii orfani si la alii lipsiti, cati au invetiatu forte bine in cursulu anulu in tote scolele primarie intretinute din veniturile capitalei nostre“, fu respunsulu. Sunt multi acci scolari? Multi domnule, ca-ci scopulu este, ca si cei mai saraci se pota invetia celu pucinu cele patru clase primarie.

Totu eri primiramu urmatiori'a invitatiune onorifica:

Domnule!

In dile de 29 si 30 Iuniu curentu, la orele 12 din di, avendu a se face solemnitati distribuirei premiilor la elevii si elevele scolelor secundare si primare din capitala, ministerulu ve roga se bine-voiti a onora cu presentia D-vostre aceste solemnitati, care pentru scolele de baieti se va face in dio'a de 29, era pentru cele de fete in dio'a de 30 Iuniu.

Aceste solemnitati voru avea locu in Sal'a Senatulu (palatulu Universitatii).

Primiti, Domnulu meu asigurarea distinsei mele consideratiuni.

Ministru, G. Cantilli.

Siefulu divisiei, Gr. C. Manno.

Cunosceti sal'a cea mare dela universitate, in care se tinu si siedintiele senatulu? Pe la 12 ore era plina, nu numai sal'a si cele doue serii de galerii giuru inpregiuru, ci si tote coridorele, partere si chiaru una parte din largulu bulevardu, era dupa intrarea suveranulu urmatu de ministru si de corpurile statulu inbuldirea multimei nu mai cunoscea margini. Decursulu solemnitatii ilu va descrie Monitorulu in stilulu seu celu mesuratu

*) In cugetarile sale melancholice se pare a fi preocupatu dlu corespondinte de Novibazar si Salonichi. Marea amintita in evangeliu nu pote fi marea egeica! Red.

ca in tote diarele oficiale, era celealte diare care dupa colorea sa; eu inse ve dicu d-vostre, ca multe scene caracteristice le voru trece cu vederea, nu atatu din lipsa de spatiu, catu mai virtosu prin surprindere, ca-ci zelulu acestui poporu de a se cultivá prin sciintie si arti mi se pare ajunsu la culme. Cu catu ne simtimu mai remasi, cu atatu dorinti'a devine mai inflacarata de a ajunge pe poporale cele mai civilizate. Mi se pare ca ministrii de culte si instructiune, cari isi succesera ca de cincini ani incocce ajutati de directorii loru, pre langa ce au sciutu se descepte o nobila rivalitate intre profesori si directori, au priceputu cum se inpintene mai multu si zelulu tinerimei. Eara suveranulu? A merge mai in tote dilele catu tinura esaminele prin scole, a lua rolulu de profesoru, a pune intrebare din cele mai multe studie spre mirarea tutururu, se pare a fi una din ocupatiunile de predilectiune ale lui Carolu I. In fine In. Sa R. apare la acesta solemnitate ca se inpartia cununile si premiele cu man'a propria, netedindu fati'a baietiloru frumosiei intocma precum face ori-care parinte doiosu cu pruncii sei cei buni, nascuti din copsele sale. Si cum intimpina poporulu acesta actiune a Domnitoriulu? Unu esemplu din cele multe. Me aflam siedindu in vecinatatea unei familii de burgesu ce astepta cu anim'a sbocotintu se vedea ce calculu va fi luat fiulu ei ca de 11 ani. Dintr'odata i se striga numele si Domnulu i da premiulu; baiatul se vira pintre multime pana la mama-sa cu risulu pe budie; in acelu momentu mam'a ilu saruta ferbinte si binecuventandu; atunci baiatul prorupe in plansu, dupa elu mama, sorori, matusia si mosiu-seu. Nu plange fiulu-meu, ca vedi ce premiu frumosu ti-a datu M. Sa. — Dara d-vostre de ce plangeti cu totele mama? — Nu sci dragulu mamei; se mergemu acasa.

Se'mi esplice filosofii, pentru-ce uneori plan-gemu si de bucuria.

Cum vedeti, mane voru veni fetitiile la premiu. Daca astadi maioritatea publiculu o facea femeile, ce va fi mane? Daca si astadi vedeai ici colea dame elegante in costumulu nationale de o frumsetia judecata, ce fisionomia voru avea bancile rosii ale senatoriloru la solemnitatea anuale a scoleloru de fetitie? Eu tocma se am timpu de a asista, nu voi fi in stare a o descrie, d-vostre inse nu veti lipsi a reproduce acea descriptiune dupa unulu din diarele mai seriose.

Premie se inpartu pe la tote scolele Romaniei mai totu din veniturile statulu in valore uneori pana la 50 mii de franci.

Despre introducerea exercitiulu militariu la scolarii mai marice din clasele scoleloru primarie veti fi cititu in diarele de aici; a vedé inse unu batalionu compusu din vreo 600 de baiati in exercitiu cu pusi frumoase fabricate din lemnu de teiu, facendu evolutiuni comandate chiaru si de Domnitoriulu, defilandu pe de inaintea Domnei, pentrucá si In. Sa R. se lacrima de bucuria, aceste semnifica ceva mai multu de catu a citi dupa tipariu.

— Cestiunea evreiesca trece dintr'o crisa in alt'a, si eu remanu pe langa ce v'am disu: aceea e planuita de inafara cu scopu de a umili pre catu se pote mai multu pe natiunea si patri'a romanésca. Aici in capitala, ca si in tota tier'a, spiritele devinu totu mai iritate; pressiunea morale ce simtu mai multi reprezentanti ai tierii din partea alegatoriloru este atatu de mare, pre catu nu'mi aducu aminte se mai fia fostu vreodata. Unii vorbescu de executiune militaria, cu care ar amerintiá Bismark et Socii, alii credu ca se voru curma tote relatiunile diplomatice, inca si cele comerciale cu Romania. Poporulu nu le crede, si mie inca mi se paru absurde, chiaru si in casu candu vrasmasii Romaniei s'aru incerca se le realisedie. □

Revisiunea constitutiunii.

Propunerea d-lui Blaremburg.

Considerandu ca Romania chiaru inaintea dobandirii si proclamarii independintiei sale s'a bucuratu de dreptulu de legiferare absolutu, dreptu recunoscutu in mai multe renduri de insusi inaltele poteri protectore seu garante;

Considerandu ca acestu dreptu de autonomia a dobanditu o si mai solemnna consacrare prin faptulu independintiei, castigata de poporulu romanu prin mari sacrificie de sange si de totu soiulu;

Considerandu ca articolulu 44 din tractatulu din Berlin lovesce in acestu dreptu;

Considerandu ca, si deca fia-care natiune trebuie se contribuie la fericirea si perfectiunea celoru-lalte, in totu ce sta in puterea ei, datoriile ei inse, fatia cu sine insusi, trecu incontestabilu inaintea datoriiloru fatia cu alta si ca, atunci candu o natiune nu pote contribui la binele alteia, fara a isi vatemá esentialmente sie-si, obligatiunea incetesa in acesta ocaziune particulara si

natiunea este presupusa in imposibilitate de a se supune la esigintiele altuia;

Considerandu ca, natiunile fiindu libere si independente unele de altele, fia-care natiune este singura judecatore a demnitatii sale si a drepturiloru ce garanteza respectulu acesteia; ca datori'a ei consista in a le apera cu ori-ce riscu si prin tote mijlocele; ca o natiune este stapana pe actiunile sale pe catu ele nu lesesa drepturile proprii ale alteia, pe catu nu e legata printr'o obligatiune esterna perfecta (conventiune), si ca, chiaru candu ar abusa de libertatea sa, ea pecatuiesce, der' cele-lalte trebuiescu se o suferé, ne-avendu nici unu dreptu spre a i porunci;

Considerandu ca, statele fiindu libere si neatarnate de si actiunile unui statu potu fi ilegitime dupa legile consciintiei, celealte sunt obligate a le suferi, candu aceste actiuni nu ranescu drepturile loru perfecte de unde decurge principiulu fecundu alu neinterventiunii;

Considerandu ca, cea d'anteiu datorie a unui statu este de a se pastra, si ca prin urmare elu are dreptulu la totu ce e necesaru conservatiunii sale; ca, natiunea fiindu singura judecatore de posibilitatea seu imposibilitatea de a satisfacé la o obligatiune esterna, natiunea seu statu are dreptulu la totu ce i pote servi spre a inlatura unu pericolu eminentu si spre a departa lucruri capabile de a causa ruin'a sa, si acesta pentru aceleasi cuvinte care stabilescu dreptulu seu la lucrurile necesare conservatiunii sale;

Considerandu ca, independenti'a politica a fia-carui statu se intinde asupra a totu ceea ce constituie esistenti'a sa in modulu consintitu de natiune, fara interventiunea nici unei auctoritati seu influentie straine, si ca nu exista alte exceptiuni la aceste regule generale de catu aceea ce resulta din tractatele de aliantia, de garantie si de mediatiune la care statulu ale carui afaceri sunt in cestiune este parte contractanta seu, din tractatele incheiate de alte state in urmare exercitiulu unui dreptu presupusu de interventiune, intemeiatu pe necesitatea propriei loru conservatiuni seu pe o primejdie, eventualu amenintiandu securitatea generala a poteriloru ca din aceste fapte nu se pote trage unu argumentu pe care se se pota intemeia unu dreptu de interventiune, acestu dreptu fiindu totu-deauna basatu pe necesitatea conservatiunii statelor intervenitoare, si exceptiunea ne facendu de catu a confirma regul'a independintiei statelor intervenitoare, pentru care dice ca ori-ce dreptu limitatu prin dreptulu altuia este mentinutu;

Considerandu ca unu tractatu nu pote a le duce prejuditiu la drepturile necontestate a unui alu treilea, nici la acelea ce i-au fostu acordate seu recunoscute inca de mai inainte;

Considerandu ca e afara de ori-ce controversa, ca fia-care statu are dreptulu de a fixa liberu conditiunile cu care acorda si retrage calitatea de cetatienu;

Considerandu ca poterile europene adunate in congresulu dela Berlinu s'au basatu pe o erore, in privinti'a simtimentelor de tolerantia religioasa ale romaniloru, pentru ca se introducea art. 44 in tractatu, ca unu felu de pedepsa pentru Romania;

Considerandu ca acesta pedepsa este contraria echitatii, ca-ci ea presupune romaniloru simtimente de barbaria, de netolerantia si de persecutiune in contra evreiloru;

Considerandu ca romanulu, departe de a merita aceste reprosiuri si aceste calificari infamante, a datu cele mai veredate probe de liberalismu si de dispositiune emancipatrice in privirea tutururu locuitoriloru din tierra si din afara; ca-ci numai in timpulu celoru cincini-dieci de ani din urma a desrobitu tiganii, a emancipatu clacasi, a datu drepturi politice Armeniloru si a contribuitu cu sangele seu la emanciparea chiaru a unoru popora de alta ginte, cum au fostu Grecii si Bulgarii;

Considerandu ca aliantia israelita, pentru a ajunge scopurile sale de acaparare a pamentulu romanescu si transformarea lui intr'o noua Palestina, s'a servitu de arm'a calomniei pe langa cabinetele europene, reprezentandu Romania ca o tierra barbara, cruda, selbateca, netoleranta si persecutore, pe candu navalirea israelita cresce dilnicu in proportiuni uriasie si spaimentatoare;

Considerandu ca Romania ar afirmá ea insasi aceste calificari si ar admite stigmatulu inferatu astu-felu pe fruntea sa, deca s'ar supune in tacere stipulatiuniloru art. 44 din tractatulu de Berlin;

Considerandu ca poterile europene sunt prea drepte si prea generose pentru ca, in cunoscintia de cauza, se arunce o asemenea grava insulta unei natiuni, care a meritatu pana acum increderea si stim'a ei, care a pasitu cu pasi grabnici si uriasi pe calea civilizatiunii si care si-a redobanditu independintia cu pretiuulu sangelu seu, atragendu asupra'i simpatihiele opiniunii publice din lumea intréga;

Considerandu ca, recunoscerea independintiei nostre prin art. 44 din tractatulu dela Berlin fiindu subordonata obligatiunii pentru noi de a da drepturi civile si politice evreiloru, deca ne-amu supune acestei obligatiuni inpusé ca o pedepsa nemeritata, amu datori recunoscerea independintiei nostre nu sangelu si sacrificiiloru nostre, daru aliantiei israelite;

Considerandu totu ce e de anormalu si de contradictoriu in faptul de a recunoscé independintia unei tieri si totu in acelasu timpu a o si viola, prin acesta chiaru ca i se inponu legi ce sunt espressionu unei vointie din afara;

Considerandu ca, fara a nega ceea ce pote fi de nenorocitu in redactiunea art. 7, care vorbesce de religione in genere, in locu de a tinta unu neamu anume care este o amenintiare permanenta pentru esistenti'a nationalitatii nostre, ca de o cauza de esclusiune, dandu astu-felu o aparintia de intolerantia religioasa la o simpla mesura de aperare in contra unei invasiuni straine si a amenintariii de distrugere a nationalitatii nostre, invasiune cu atatu mai primejdiosa ca se operesa pe tacute si in timpu de pace;

Considerandu, dicemu, ca, fara a tagadui tote acestea, nici ceea ce redactiunea acelu articulu ar poté

contine de contrariu simtimentelor noastre si ideilor secolului in care traimu, nu putem decatu se revendicam susu si tare pentru noi, cá natiune libera si care isi are individualitatea sa proprie, cá statu neaternatu, de-a fi singuri judecatori despre utilitatea si oportunitatea unei reforme, fara inse de-a renunția vr'odata la nici una din precautiunile pe care insusi instinctulu de conservare ni le impune fatia cu invasiunea ebraica;

Considerandu in faptu cá evreii, pretinsii persecutati, departe, o mai repetam, de-a emigrá din tier'a noastră cá se fuga de pretins'a persecutiune, din contra, numerulu loru cresce necontentu prin multimea ce navalesce dilnicu aci, parassindu chiar' si acele tieri in care ei se bucura de tóte drepturile civile si politice si prin insasi acésta emigrare dá insisi ei cea mai formala si mai eclantata desmintire calomnielor de netolerantia religioasa a romaniloru, sistematicu respandite in Europ'a;

Considerandu cá numele de evreu nu este numai acela alu unei secte, déru si alu unui nému care, de si respitu pe intréga suprafatia a globului, are inse trecutulu, traditiunile si aspiratiunile sale proprii, la care n'a intielesu nici odata se renuntie, precum o dovedesce esperientia, chiar' in tierile unde ei nu sunt de catu intr'unu numeru cu totul restrensu, necum la noi unde pe alocurea ei represinta doue treimi din numerulu totalu alu poporatiunii;

Considerandu cá unu statu, pentru a fi bine constituitu, trebue se aiba cetatieni din o singura rassa, séu cu dispositiuni de-a se contopi pentru a formá unu elementu omogenu;

Considerandu cá evreii stabili in Romani'a se afla in conditiuni morale care ii inpedica de-a se asimilá si a se contopi cu natiunea romana;

Considerandu ce evreii din Romani'a, prin numerulu loru sdrobotoru, prin emigratiunea loru necontenta, prin tendinti'a loru de-a formá in Romani'a statu in statu, prin solidaritatea loru cu toti evreii din celelalte parti ale lumii, cu cari conspira pentru formarea unui statu ebraicu pe malurile Dunarei, amenintia de a suptlantá natiunea romana, in locu de a se asimilá cu densa, ceea ce constitue pentru noi unu pericolu de distrugere si cá statu si cá natiune;

Considerandu cá, in fati'a acestei tendintie manifeste de a constitui ceva distinctu si a invasiunii continue si uriasie la care suntem espusi din partea acestui nému, suntem fatia cu densulu in casulu de legitima aপরare a némului nostru, basatu pe dreptulu celu are ori-ce fiintia individuala séu colectiva de a pune propri'a sa viétia mai presusu de catu poftele altuia;

Considerandu cá a admite aceste pretensiuni ale aliantiei israelite universale, si aceea cá legile se ni se impuna din afara, este totu una cu a abdice cá statu si cá natiune; cá concessiunile facute astadi, in aceste conditiuni umilitóre, ar fi sanctionarea unor altoru pretensiuni latente care mane voru deveni la rendulu loru esigibile cá-ci, deschidendu usi'a interventiei straine, cine ne póte spune unde se voru opri mai tardiu pretensiunile nedrepte din afara?

Pentru aceste motive, Romani'a, nepotendu a se introduce in marea familia a Europei cu unu stigmatu pe frunte, nepotendu sacrificá demnitatea sa unei inpueri umilitóre ce provine dintr'o sisthema bine urzita de calomni, nepotendu esecutá a sa siucidere pregatita de aliantia israelita;

Declaru cá nu e locu, catu pentru acum, la revizuirea art. 7 din constitutiune.

P. Casimiru, C. Ghica, I. C. Ciupercescu, B. Conta, E. Ghica, Nicolae Blaremburg, D. Roseti Teticanu, I. C. Negrutu.

Invitare.

Adunarea generale a Asociatiunii transilvane pentru literatur'a romana si cultur'a poporului romanu avendu a se tine in anulu curg. la 3 si 4 Aug. c. n., in Sighisior'a, rogamu cu tóta onórea, pre toti, cari voescu a participá la acea adunare, se binevoiesca a ne incunoscintiá despre acésta, la adress'a subscrisului, celu multu pana la 25 Iuliu c. n., aretandu-ne totu-oduta, cei cu familia, si numerulu membriloru acesteia, cari voru veni, — precum si timpulu sossirei, — pentru a ne potea ingriji de cu bunu timpu de incuarterare.

Sighisior'a, la 8 Iuliu 1879.

Pentru comitetu

Augustu Horsia
direct. desp. XXI.

Sciri diverse.

— (Necrologu). Miercuri in 9 l. c. a muritu in Cernauti Preasfintitulu arhiepiscopu si metropolitu alu Bucovinei si Dalmatiei

Teotist Blasziewicz

dupa o functionare si guvernare abea de doui ani. Inmormentarea s'a facutu Sambeta in 12 l. c.

Fia'i tierin'a usióra si memori'a eterna!

— (D. dr. Grigoriu Silasi), profesorulu la universitatea din Clusiu a obtinutu permissiunea cá la numit'a universitate se póta tinea cursu din limb'a semitica.

— (Congresulu limbelor ne-latine, care erá se se intrunésca la Bucuresti in Septembrie, precum ne spune „Renasceera“, a fostu amanatu fara data. La 9 Augustu Academi'a limbelor romane dela Montpellier se va intr'uni in siedintia plenara. In acea siedintia se va ceti traducerile in limb'a provenciala a trei poesii populare romane: Mioriti'a, Cuculu si Turturic'a ale d. Vasilie Alesandri, care au fostu tramise la concursu. D. V. A. Urechia va asistá la acésta intr'unire a Academiei limbelor romane.

— (Diuariulu „Romani'a Libera“) i s'a detrasu debitulu postalu pentru Austri'a, prin unu ordinu alu ministulu austriacu de interne.

— (Doctorulu Principelui mostenitoriu russescu condamnatu la mórte.) Justiti'a din Petersburg a pronunsiatu érase o sententia de mórte. Doctorulu Waimar, unu medicu germanu domiciliatu in Petersburg, care scurtu timpu dupa atentatulu comis contra Tiarului, a fostu arestatu, banuitu de complice cu Solowief.

Doctorulu Waimar, care este proprietariulu unui insemnatu stabilimentu de sanetate a functionatu si cá medicu alu casei principelui mostenitoriu.

Justiti'a gubernulu Gurco a voitu se descopere in acestu nenorocitu pe acela, care a cumperatu revolverulu intrebuintiatu contra Imperatulu, pe acela, care a datu lui Solowief retiept'a pentru otrav'a ce s'a gasitu asupra lui, precum si pre acela, care a procuratu omoratoriulu generalulu Mezenzer calulu pe care a fugitu.

Publiculu din Petersburg este fórtu ingrijatu in privinti'a sórtei acestui doctoru, fórtu multu stimatu de intregulu orasiu.

Bibliografia.

— La Brasiovu a aparutu a „XV Programa a Gimnasiulu Mare publicu romanu de religiunea ort. resariteana si a celorlalte scóle secundare si primare inpreunate cu acesta, din Brasiovu pe anulu scol. 1878/9 publicata de Stefanu Josifu, directoru si profesorulu.

Coprinsulu:

I. Ochire chronologica despre fundarea si augmentarea scólelor romane ort. or. din Brasiovu, II. Sciri scolastice, de directorulu.

— (Negriad'a) d. Ar. Densusianu, va concurge la marele premiu Nasturelu scrisu din partea Academiei romane, pentru cea mai buna carte publicata in limb'a romana dela 15 August 1878 pana la 15 Augustu 1879.

— Partea a dou'a din „Memoriulu“ d. Iosifu Sterca Siulutiu de Carpenisiu, acarei aparitiune o anu fostu anunsiatu in numerulu trecutulu si din care cu permissiunea autorulu publicam o prea interesanta episodiu in „Foisior'a“ nostra de astadi se afla de vendiare aici in Sibiu cu pretiulu de 45 cr. éra tramisu cu posta 50 cr. v. a.

Cu Nr. 52 alu „Observatoriulu“ se incheia Semestrulu I. Numerile viitoare se voru tramite deci numai acelor'a, cari au bine-voitu a si reinnoi abonamentulu de tempuriu.

Esemplare complete dela inceputulu anulu acestuia, precum si din anulu trecutulu se mai afla vreo câteva. Pretiululoru este celu cunoscutu.

Pretiurile cerealielor

si altoru obiecte de traiu au fostu la

15 Iuliu in Sibiu:

Gráu, dupa cnalitati	1	hectolitru fl.	4.50—5.30
Gráu, anestecat	1	„	3.60—4.20
Secara	1	„	2.80—3.20
Papsioiu	1	„	2.90
Ordiu	1	„	3.10
Ovesu	1	„	1.90—2.30
Cartofi	1	„	1.80—2.—
Mazare	1	„	6.——6.50
Linte	1	„	9.—9.50
Fasole	1	„	4.50—5.—
Lardu (slanina)	50	Kilogram.	25.—30.—
Untura (unsóre topita)	50	„	28.—
Carne de vita	1	„	40.—44
Oua 10 de			—20

Cursulu monetelor in val. austr.

Vien'a, 14 Iuliu.

Galbinii imperat. de auru	fl.	5.47 cr.
Moneta de 20 franci	„	9.20 „
Imperialu rusescu	„	9.35 „
Moneta germana de 100 marce	„	56.75 „
Sovereigus englesi	„	12.— „
Lira turcesca	„	10.58 „
Monete austr. de argintu 100 fl.	„	— „

Cursuri de Bucuresti in Lei noi (franci).

12 Iuliu.

Obligatiuni rurali din 1864 cu 10%	l.	102. 1/2 b.
Imprumutulu Oppenheim din 1866 cu 8%	„	106.— „
Obligatiune de imprumutu dominiale din 1871 cu 8%	„	104. 1/2 „
Creditu fonciariu (hipot.) ruralu cu 7%	„	97. 1/2 „
Creditu fonciariu urbanu (alu capitalei) cu 7%	„	102.— „
Imprumutulu municipale nou (alu capit.) din 1875 cu 8%	„	104.— „
Fondulu de pensii (per 300 l. a.) cu 10%	„	184.— „
Actiunile calilor fer. rom. din 1868 cu 5%	„	33.— „
Actiunile calilor fer., prioritati din 1868 cu 6%	„	94.10 „

Anunciu inportantu. (76) 4—6

La fabric'a Crucereasa, districtulu Muscelu (Romani'a), aprópe de Campu-lungu, sunt

de vendiare 600 porci mari,

ingrasiati fórtu bine, carii se potu taiá pentru macelarie, slanina, untura e. t. c. Doritorii se potu adressá chiar' la numit'a fabric'a.

Licitatiune minuenda.

Pe curtea fundationale dela Springu in apropiere de Miercurea (Reussmarkt) si Siebesiu (Mühlbach) este de a se edificá unu stabulu (grasdu) din materialu solidu dupa planulu ce se póte vedé la provisorulu Springulu d. Teodoru Colbasi in Springu ori in Cutu. — Intreprindietoriulu va avé de a dá totu materialulu afara de caramida, carea se dá dela curte.

Pretiulu stabulu dupa preliminarulu de spese face 1400 fl. v. a. dela care se va incepe licitatiunea minuenda.

Licitatiunea se va tiené la 30 Iuliu 1879 in fatia loculu si in curtea fundationale din Springu unde se potu vedé si conditiunile.

Intreprindietorii si doritorii de a licitá voru avé a depune vadiulu de 10% a sumei de esclamare.

Blasiu, in 20 Iuniu 1879.

(77) 3—3

Dela inspectoratulu Bunulu fund.

Esarendare de Bunu.

Bunulu fundationale dela Springu si Ungurei in departare de 1 milu de Miercurea, la 2 1/2 mile dela Sas-Siebesiu, constatoriu — dupa foi'a catastrale — din 282 jugere 1552^o □ locu aratoriu, din 128 jugere 975^o □ rituri si gradini, din 14 jugere 216^o □. vinee la Springu si Ungurei, si din circa 50 jugere pasiune, carea stá sub escindere, mai de parte: din dreptulu regale de carciumaritu in Springu si Ungurei si de moraritu etc. se dá in arenda pre tempu de 6 ani, si anumitu din 15 Novembre 1879 pana in 15 Novembre 1885 pre calea licitatiunei pre langa oferte sigilate provideute cu vadiulu de 10%, si cu espress'a declarare: cá conditiunile sunt cunoscute oferentelu.

Doritorii au de a-si tramite ofertele loru pana in 15 Augustu a. c. capitulu metropolitanu gr. cath. la Blasiu.

Conditunile de licitatiune se potu vedé in cancelari'a advocatulu archidiecepsanu in Blasiu si la domni protopopi gr. cath. alu Sibiuului Ioanu Rusu, alu Albei-Iuliei Gregoriu Elechesiu si alu Clusiuului Gavrile Popu. Blasiu, in 20 Iuniu 1879.

(78) 3—3

Dela inspectoratulu Bunulu fundationale.

Nr. 566—1879.

(80) 2—2

Concursu.

La scólele granitiarese sunt de conferitu patru posturi de invetiatori-dirigenti si anume: in Tohanulu-vechiu, Vestemu, Spinu si Liss'a — la fiacare cu salariu anualu de 300 fl. si la cea din urma unu postu de invetiatoru secundaru cu salariu anualu de 180 fl.; la tóte cu cortelu si lemne de focu.

La Orlatu statiunea de invetiatorésca cu salariu anualu de 300 fl. pentru cortelu 16 fl. 80 cr. si 9 orgi de lemne.

Cei ce dorescu a primi vre-una din aceste statii au a subterne suplicele loru instruite cu documentele necesarie pana in 30 Iuliu st. n. a. c. la „Comitetulu administrativu alu fondulu scolasticu alu fostiloru granitieri din regimentulu romanu I in Sibiu.“

Sibiu, in 10 Iuliu 1879.

Depuneri

de (81) 1—4

capitale pentru fructificare

se primescu la institutulu subsemnatu

cu 5 1/2% interese fara denunciare, potendu-se ridicá depunerea ori-candu la momentu;

cu 6% interese sub conditiunea, de a se denunci'a institutulu ridicarea depunerii cu 3 luni inainte;

6 1/2% interese cu conditiunea, de a se insciintiá ridicarea cu 6 luni inainte

Interesele incepu in dio'a, care urmédia dupa dio'a depunerii capitalulu si incéta cu dio'a premergátore dilei, in care se ridicá depunerea cu acelu adaosu inse, cá numai dupa acele capitale se dau interese, care stau depuse la institutu celu putinu 15 dile.

La dorinti'a deponentelu se potu stabili in dio'a depunerii capitalulu si conditiuni speciale de esolvire, cari se insémna apoi in libelu si in cartea depuneriloru institutulu. In atare casu restituirea depunerii urmédia dupa aceste modalitati speciale.

Depunerile tramise prin posta pe langa comunicarea adresei deponentelu se resolu totu-deuna in dio'a primirei.

Asemenea se potu efectui prin posta denunciari si radicare de capitale.

Sibiu in 11 Iuliu 1879.

„Albin'a“

Institutu de creditu si de economii.